

Utlekt! Alla "besor" måste släppas tillbaka.

Havsöringen i Råån har sin egen lilla solskenshistoria. Från avloppsdike till ett riktigt *produktivt strömvatten*. Flugfiske är det mest givande, men trots att det bara är en liten å finns här *grova pjäser*.

TEXT & FOTO PELLE KLIPPINGE

Råhugg i Skåne

› Fiskesugen som tusan är det inget annat att göra än att kasta sig iväg. In med spöt i bilen och rakt över till västra sidan av vårt land fastän det bara är mitten av januari, vilket är svårt att tro då termometern visar åtskilliga plus. Efter några timmar kommer jag fram till ett grått och disigt Råå där kompisen Mattias Karlsson ansluter. Tänk att diset alltid verkar hänga så tungt här på vintern.

Vi svänger direkt ner till Sportfiskehuset där vi träffar Rååns egen eldsjäl Roger Ekström. Vi tar en kaffe och han berättar att det finns bra chans på nystigen havsöring även om vattnet är lite grumligt efter några dagar med nederbörd. Nystiget mitt i januari! De orden dämpar knappast fiskesugget, varpå vi snabbt kör ner till ån inne i själva samhället där Roger lyktigt visar några bitställen innan han måste iväg på annat.

Jag startar mitt emot en fiskodling och en äldre industribyggnad och konstaterar direkt att Råån inte är särskilt stor, samt att vattnet är väldigt grumligt. Trots mitt lilla enhandspö gäller det att hålla in kasten för att inte fastna i

nedhängande grenar på andra sidan. Flugan fiskar av ett parti där det verkar ligga en del sten som bildar mönster på ytan och just när flugan hänger stilla längs egna stranden känner jag ett litet, vasst och ettrigt bett. Fiskar sedan om flera gånger och skiftar även fluga men det blir inget mer känn varför jag förflyttar mig sakta nedströms.

Längs åkanten är det lerigt och slipprigt och det gäller att tassa försiktigt. Hela tiden låter jag flugan fiska över nya partier och strax utanför den gamla industribyggnaden, där ån gör en diffus sväng, ser det lovande ut. Några flänörer som är ute och rastar sina hundar i grävädret stannar och växlar några ord. Mest om vädret som är grått, fuktigt och dunkelt. Som det bara kan bli i Skåne om vintrarna. Men det är varmt. Fina 8 grader i luften där en gärdsmyg förgyller med sprudlande vårtoner medan en strömstare "knixar" lite oroligt på sin sten innan den flyger vidare. En pigg pensionär stoppar till och meddelar att han nyss såg en hel starflock, så kanske är det vår på gång i alla fall.

Längre ner mot åbron inne i Råå stöter jag på Mattias och några andra fiskare som står och pratar vid en ▶▶▶▶▶

► parkbänk. Mattias har haft ett hugg och en av de andra killarna har släppte tillbaka en "besa". Ganska blank och fin för den delen, men kroppsformen som liknade en punkterad rugbyboll avslöjade att den var utlekt.

Här nere i själva samhället och den lilla båthamnen "centrumfiskar" man mitt bland biltrafik och bebyggelse, vilket är lite speciellt. Här simmar vilda havsöringar fram och tillbaka på sina vandringar medan folk matar tama svanar och änder eller sitter i bilkö. Kontraster så det förslår. Samtidigt som en stadsbuss stoppar på bron och tutar till ser jag ett riktigt fint vak ett stycke nedanför "bänken". Ett riktigt head and tail! Läger ut min Em Silver i strömmen och efter en stund kommer ett härligt januaribett och det är fast fisk. Den kör runt och bökar lite grann i poolen innan jag kan plocka upp min första Rååöring. En riktigt fin blänkare på halvmetern är en kanonstart och den känns faktiskt ganska stor i detta lilla vatten.

Vi knallar sedan över vägbron och fiskar oss ner mot mynningen. Här planar strömmen ut i en härlig "glide" som luktar havsöring lång väg. Enligt Roger går det periodvis in grova blänkare som gärna visar sig i frestande vak då de jagar. Brakar de på gället det att ha backing. Mattias och jag kastar en stund och under en kortare period kan vi se några riktigt fina vak mellan kryssande svanar och änder. Här är Råån betydligt bredare och det går åt långa kast för att nå dessa fiskar. Fisket är riktigt spännande men vi får dessvärre ingen att ta våra flugor.

Så dyker Anders Johansson upp med sin gamla fina Huskvarna vilken han parkerar vant på en av bryggorna. Läger sedan ett kast över mot andra sidan och berättar om några fina havsöringar han landat här nere. De är inte så lätta att få till bett, men de kan vara stora och dessutom i otroligt bra kondition. Varje säsong fångas det havsöringar ett stycke över 5 kilo och det förekommer även bjässar i riktig king size. Ta bara den som Jonas Bergkvist landade ett stycke utanför mynningen på sitt lilla enhands och som drog vägen ett stycke över 10 kilo! De finns här, menar Anders men kräver som sagt sin man.

Vi sporrar naturligtvis av berättelserna och lägger våra kast över ännu några vak samtidigt som skymningen börjar falla fast klockan inte är mer än fyra. Lätt att glömma att det bara är januari när det är fågelsång och vakande havsöring. Jag smyger tillbaka till strömmen vid "bänken" som jag gillade. Läger några kast strax bakom lite vattenväxter på andra sidan då det biter på ny havsöring. Den gör först en snabb förflyttning nedströms mot bron innan den simmar upp igen. Blaskar med stjärten så det sprutar till i vattnet innan jag kan leda in den. Ingen nykommen blänkare precis utan en som tidigare gjort sin plikt under leken och nu är på väg till havets stärkande salta.

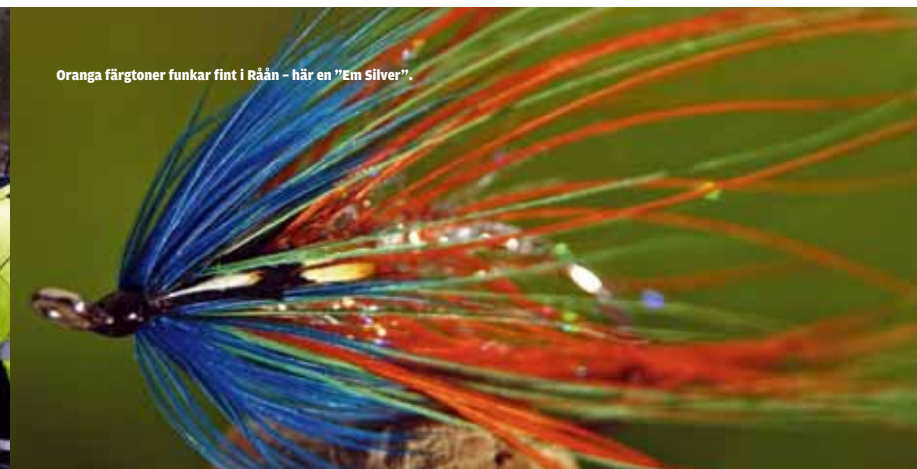
Nästa morgon är det kyligare i luften och Mattias drar på sig stora lappulvan och monterar på rena jiggen till fluga. Klafsar genom gytjan och kastar ut vid nacken nedanför spången mitt emot fiskodlingen. Flugan ploppar ner med ett mindre plask när den landar och hugget låter inte vänta på sig. Det sprattlar blankt och fint när Mattias drillar och det är en fin liten blänkare. Ännu en topstart! Jag går längre uppströms och passerar reservatsgränsen. Kastar ut i en dif-fus krök där jag ser ett vak, men inget sker trots flugbyten

Roger kollar laxtrappan nedströms E6-bron. Laxräknaren monterad till sladden nere till vänster.

Mattias Karlsson från Löddeköpinge i väntan på hugg i Råån.

Oranga färgtoner funkade fint i Råån - här en "Em Silver".

"EFTER EN STUND KOMMER ETT HÄRLIGT JANUARIBETT OCH DET ÄR FAST FISK!"

och annat trixande. Mäter vattentemperaturen till 4 grader då Roger dyker upp.

Vi snackar en bra stund om det fiskevårdsarbete som är nedlagt under årens lopp och där Roger är en välkänd operativ centralfigur. Han vet det mesta om Råån och är just nu ordentligt förbannad på allt från danska regnbågsrymlingar som stiger i ån till nätfångade havsöringar som säljs svart nere i hamnen. Han är lite som en terrier eller som en slags korsning mellan Ulfspårre och Ehnbosom, vilka under sin levnad utträttade storverk för Emåns respektive Nybroån. Vid ett tillfälle åkte han ner till hamnen och informerade potentiella köpare att avstå köp av all nätd havsöring. Som ett brev på posten blev hans bil totalt sönderslagen strax efteråt. På utpräglad skånska svär han mellan frasererna så det står härliga till, och att Råån och dess havsöringar har en skyddsängel i Roger råder det ingen som helst tvekan om. Självsäger han ödmjukt:

"Att arbeta med fiskevård är helt enkelt mitt liv. Att exempelvis kärna ut lekgrus och sedan se lekfisken ta den nya platsen i bruk eller bara se havsöringen forcera en ny fiskväg är en obetalbar kick".

Havsöringarna verkar inte vara på bettet denna morgon varför vi tar bilarna upp till E6-bron. Kikar lite på laxtrappan som enligt Roger, trots allt, är en välsignad spärr för regnbågsrymlingarna. Hit kommer de men inte längre. Havsöringen däremot tar sig vidare och varje höst passerar de i hundratals. I trappan finns också en mycket sofistikerad laxräknare monterad. Den läser inte bara av antalet, utan Roger berättar att den även fotograferar de passerande individerna, vilket låter fantastiskt. Kostar en slant, naturligtvis, men ger värdefull information i utbyte.

Mattias och jag startar fisket strax nedanför laxtrappan och en kortare förbudszon. Visst bullrar det från biltrafiken, men så fort man bara kommer ner ett stycke tystnar det och som i ett trollslag blir man i stället omsvept av åns vilda natur. Här är små jättefina pooler och fiskeplatser. Jag vadar ut i det grumsiga vattnet och släpper lös en stor svart Muddler Minnow med orange stjärt. Strömmen trycker på rejält och på andra sidan ser jag en fiskare som bär en glänsande regnbåge. Kanske en av dessa danska rymlingar som Roger hatar lika mycket som olovliga nät, övergödning och kraftverksdammar.

På ett ställe biter det till i flugan och det drar iväg rejält så jag får följa mellan trädstammar och lervälling ett litet stycke. Får in fisken i en liten bukt och skymtar en markerad röd mitttrimma i kameran sökaren innan det bara släpper. När jag sedan kikar på bilden ser jag att det mycket riktigt var en regnbåge som var framme. Hur mycket skada de gör i ett strömvatten som Råån är naturligtvis inte lätt att spekulera i, men eftersom de är värleklare finns faror. De kan i värsta scenariot gräva upp havsöringens lekgröpar från hösten i ett skede då romkornet så sakta håller på att utvecklas till en äkta Rååöring. Sker så, är det olyckligt. Andra faror med rymlingarna är att de bär på eller utvecklar sjukdomar. Så länge de går i kassarna där de hör hemma med tillhörande antibiotikakurer är riskerna små, men så fort de smiter och inte längre får sin dagliga dos kan vad som helst hända, vilket det finns olyckliga exempel på.

Roger berättar sedan kort om Rååns historik. Redan under mitten av 1930-talet försvann havsöringen i stort sett från Råån på grund av föroreningar och utsläpp. De kunde inte längre reproducera sig och ån låg under flera ►►►►►

RÅÅNS FISKEVÅRDSOMRÅDE

Eniro: Råån, 252 71 Råå

www.rfvo.se

- Fångstsnitt fem år: 400 havsöringar
- Snittvikt: 2,8 kilo
- Januari t.o.m september
- Rekordöring – 8,6 kilo från 2007
- Drygt 90 procent fångas på fluga
- Natfiske tillåtet på hösten
- Checka vattenföringen
- Stora nivåskillnader vid regn
- Snabba svängningar
- Korta bitperioder
- Försiktighet lönar sig
- Högvattenfiske tätt på land
- Lågvatten, gryning och skymning
- Enhands 9 fot
- Intermediate till sjunk III
- Flytlina till natfiske
- + 0,30 mm tafs
- Ullsock med maraboustjärt
- GP i högvatten
- Knallorange Wolly Bugger
- 8 fots spinn
- 5-7 cm Rapala
- Spinnare i storlekarna 2-4
- Regnbågsrymlingar bonus

► decennier mer eller mindre för fåfot och klassades som ett riktigt kronrike. Men sedan 1970-talet har stora insatser gjorts för att restaurera vattendraget där det ideella fiskevårdsarbetet varit omfattande. Man planterade in havsöring från Verkeån, vilka svarade mycket positivt och som numera förekommer inom hela vattensystemet. Även lax har noterats under något år. En ganska lycklig saga där kommunen, sponsorer från näringslivet med flera bidragit till förbättringarna.

Bakgrunden till fiskeområdets bildande år 2000 var främst att man ville samla förvaltningen samt få till entydiga regler bland alla enskilda fiskerättsinnehavare längs ån. En nog så klok strategi som gjort det lätt för alla oss utomstående att bara dra iväg och göra ett frest när andan faller på. En hel del kortköpare strömmar till och många väljer också att tjuvstarta säsongen som börjar redan den 1 januari.

Intressant att konstatera är vidare att en något tidigare lekvandring skett under det sista decenniet, berättar

Roger. Tidigare var den huvudsakliga upp- vandrigen i oktober eller november medan den numera vanligen startar redan i slutet av maj eller början av juni, vilket inte minst laxräknaren ständigt vakande öga avslöjar. Dessa tidiga lekvandrare är man ytterst rädd om, berättar Roger, eftersom de sannolikt bär på intressanta arvsanlag med sin tidiga uppgång. Dessutom kan de vara stora där vikter på 5 kilo och uppåt noterats flera gånger. Pjäser som tynger rejält på ett flugspö i den lättare klassen!

Så sent som förra året stoltserar också ån med ett nytt öringrekord på fina 8,6 kilo. Den bjässen tog en septemberkväll på en Zonker i storlek 8 och var i riktigt fin kondition. Kort, bred och precis så välgödd som en äkta skåning ska vara. Större fiskar än så har dock passerat laxtrappan och nya rekord kan egentligen komma när som helst. Alltid dumt att spekuleras men havsöring över drömgränsen 10 kilo är inte alls orealistiskt. 🐟

Pelle Klippinge med en blänkare på 50 cm fångad utanför "bänken".

